

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra obce Brezovička k návrhu rozpočtu na roky 2025-2027

Podľa §18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu na roky 2025-2027 (ďalej len „stanovisko“).

A. Východiská spracovania stanoviska

Pri spracovaní stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2025 - 2027 a najmä z návrhu rozpočtu na rok 2025 z hľadiska zákonnosti, ako aj z hľadiska metodickej správnosti a odbornosti jeho zostavenia a predloženia na schválenie obecnému zastupiteľstvu (ďalej len „OZ“). Navrhovaný rozpočet na ďalšie dva roky t. j. 2026 a 2027 nie je záväzný.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi konkrétne:

- zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.,
- zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (ďalej len „zákon č. 583/2004 Z. z.“).

Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z. n. p., na základe ktorého obec vydáva všeobecne záväzné nariadenia k jednotlivým miestnym daniam,
- zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.,
- zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p.,
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

2. Zverejnenie návrhu rozpočtu obce Brezovička.

Návrh rozpočtu je zverejnený na webovom sídle obce od 27.11.2024. Tiež je zverejnený na úradnej tabuli obce pred obecným úradom.

B. Tvorba a základná charakteristika návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z. z. ako viacročný rozpočet na roky 2025-2027, t. j. ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jeho pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov na tri rozpočtové roky.

Viacročný rozpočet na roky 2025-2027 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet na rozpočtový rok 2025 je po jeho schválení záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné. Rozpočet na rok 2025 je síce záväzný, ale v prípade potreby v budúcom roku je možné ho meniť a upravovať. Rozpočty veľkých obcí obsahujú zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce – tzv. programový rozpočet. V obciach do 2000 obyvateľov sa programový rozpočet neuplatňuje, ak obecné zastupiteľstvo rozhodne o neuplatňovaní programu obce (§4 ods. 5).

Východiská tvorby rozpočtu

Príjmy

Tvorba návrhu rozpočtu celkových príjmov na rok 2025 je v celkovom objeme 264 367€.

Tabuľka vývoja celkových príjmov:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (očakávaná skutočnosť)	2025 (návrh)
Celkové príjmy	487449,92	232150,28	222870,43	289967,96	291896,63	261307,92	264367

Celkový rozpočet je tvorený bežným rozpočtom a kapitálovým rozpočtom. Súčasťou rozpočtu sú aj príjmové finančné operácie plánované na budúci rok vo výške 5 000€. Je to prevod z rezervného fondu obce. S kapitálovými príjmami sa v budúcom roku nepočíta. Bežné príjmy sú naplánované v predpokladanej výške 259 367€.

Najvyšší príjem bude mať obec z podielových daní a transferov najmä pre MŠ. Podielové dane sú dane z príjmov fyzických osôb, ktorých výber zabezpečuje štát a prerozdeľuje to obciam a vyšším územným celkom. Na budúci rok je plánovaný tento príjem vo výške 128 393€. Prognóza ministerstva financií z novembra 2024 nám predpokladá príjem z týchto daní v budúcom roku 128 364€ a prognóza Rady pre rozpočtovú zodpovednosť uvádza predpoklad vo výške 125 367€. Sú to však len odhady a to sa málokedy úplne presne zhoduje s tým, čo nám potom reálne príde.

Na rok 2024 sme mali plánovaný príjem z tejto dane vo výške 175 000€. Príjem obce z výnosov tejto dane bude v budúcnosti nižší, ako tomu bolo doteraz a to z dôvodu zmeny financovania materskej školy. Dňa 30.10.2024 bola schválená novela zákona o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení č. 597/2003. Podľa dôvodovej správy k návrhu zmeny zákona je hlavným cieľom zmena financovania materských škôl, ktoré boli doteraz financované z výnosu dane z príjmov fyzických osôb na budúce priame financovanie zo štátneho rozpočtu. Od nového roku sa znižuje financovanie obcí z podielových daní zo 70% na 55,1%. Vyššie územné celky dostávali 30%. Percentuálne rozdelenie podielových daní z čiastky určenej pre obce bolo pre školstvo v obciach doteraz určených 40% a od 1.1.2025 sa to má znížiť na 24,9%.

Podstatou zmeny je to, že doteraz obce financovali materské školy z vlastného rozpočtu t. j. hlavne z príjmov z podielových daní. Koľko finančných prostriedkov určila obec na financovanie materskej školy bolo na zväžení samotnej obce. Po novom od 1.1.2025 obec dostane na financovanie materskej školy priamu dotáciu, podobne, ako je to bežné pri financovaní základných škôl. Obec všetky tieto peniaze určené pre MŠ bude musieť v plnej výške použiť na financovanie škôlky. Ak by MŠ tieto účelovo určené peniaze nevyčerpala do konca roka a ani v prvom štvrtroku nasledujúceho roku, tak by sme museli zvyšok vrátiť do štátneho rozpočtu. Samozrejme bežne sa to nestáva a všade školy využívajú celú dotáciu.

Podľa predbežných návrhov ministerstva školstva zverejnených na ich internetovej stránke 26.11.2024 počítajú s dotáciou pre Brezovičku na 18 žiakov vo výške 86 820€. Ak to porovnávam s tým, aký by sme mali dostať príspevok na školstvo v tomto roku, tak by sme budúci rok mali byť v Brezovičke na tom lepšie. V tomto roku, podľa mojich prepočtov, by sme mali dostať podľa počtu žiakov vrátane príspevku na centrál voľného času v podielových daniach približne 68 500€. Čiže, ak príde na škôlku priama dotácia vo výške 86 820€, tak to bude pre obec prínos. V ostatných obciach, čo pôsobím, tam vo väčšine prípadov bude priama dotácia v budúcom roku na MŠ nižšia, ako je tohtoročná celková výška podielových daní počítaných na počty žiakov. Neviem ako to štát prepočítava, lebo školské jedálne by sa mali vraj platiť ako doteraz, teda z podielových daní.

V rámci transferov sú rozpočtované príjmy v budúcom roku vo výške 89 303€. V tom je započítaná spomínaná dotácia pre MŠ 86 820€ a zvyšok ja príspevok štátu na prenesený výkon štátnej správy napr. register obyvateľov, adries, životné prostredie.

Ostatné príjmy tvoria len malú časť nášho rozpočtu. Na budúci rok sa očakáva podobný príjem z miestnych daní (zo stavieb a z pozemkov) ako očakávaná skutočnosť v tomto roku. Predpokladaný príjem budúci rok je vo výške 13 800€. V roku 2024 sa predpokladá 13 700€. Podľa nového návrhu VZN o miestnych daniach daň z pozemkov má ostať rovnaká, ale je navrhnuté zvýšenie dane zo stavieb o nejaký cent. Z poplatkov za komunálny odpad sa očakáva vyšší príjem z dôvodu navrhovaného zvýšenia poplatkov v novom VZN. Tento príjem sa predpokladá po zvýšení vo výške 13 573€. V tomto roku sa predpokladá 11 900€. Poplatok sa v novom VZN navrhuje zvýšiť z 25€ na 29€ v budúcom roku.

Takže bežné príjmy v budúcom roku by sa mali zvýšiť z 240 517,32€ na 259 367€.

Výdavky

Porovnanie vývoja celkových výdavkov rozpočtu:

Tabuľka celkových výdavkov obce:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (upravený rozpočet)	2025 (návrh)
Celkové výdavky	453657,98	201455,56	188754,95	284 494,02	266058,37	258507,92	264367

Očakávaná skutočnosť výdavkov v roku 2024 by mala byť 258 507,92€ a na budúci rok sú plánované výdavky vo výške 264 367€. Bežné výdavky sú plánované vo výške 259 367€ a kapitálové výdavky vo výške 5 000€. Kapitálové výdavky pôjdu na požiarnu zbrojnicu a na rozšírenie verejného osvetlenia.

Celkové výdavky na materskú školu spolu s jedálňou sú na budúci rok plánované v sume 128 494€. Náklady na odvoz odpadov sa plánujú vo výške 14 529€. Na verejné osvetlenie sú naplánované bežné výdavky 3 920€, na údržbu ciest 1 900€, na požiarnu ochranu 5 770€ atď.

Navrhovaný rozpočet je len odhad. Presne sa to naplánovať nedá. Uvidíme ako sa to bude vyvíjať a podľa toho rozpočet budeme v budúcom roku upravovať. Výdavkový rozpočet sa musí prispôbiť predpokladaným príjmom. Nesmie sa schvaľovať schodkový rozpočet. Ak by sa zvýšili príjmy, tak následne na základe toho sa môžu zvýšiť aj výdavky.

C Výsledok hospodárenia:

Celkový rozpočet je navrhovaný ako vyrovnaný.

Pri prerokovaní schvaľovania rozpočtu sa ešte môžu zapracovať pripomienky poslancov alebo aj prípadné pripomienky verejnosti. Ak chce niekto navýšiť nejakú položku rozpočtu musí dať samozrejme návrh na zníženie inej položky. Celkový rozpočet totiž nesmie byť schválený ako schodkový.

Tiež upozorňujem na zákonné ustanovenia, že od mesiaca september do konca roku už nie je možné navrhovať také rozpočtové opatrenia, ktoré by zvyšovali celkové zadĺženie.

Čiže ak budú požiadavky upravovať zásadným spôsobom navrhovaný rozpočet, tak je to vhodné urobiť teraz alebo prípade potreby robiť úpravy v priebehu budúceho roka, ale len do konca augusta. Samozrejme menšie presuny medzi položkami sa dajú robiť kedykoľvek. Ale veľké úpravy, ktoré by mohli mať vplyv na vyrovnanosť rozpočtu, sa už koncom roka robiť neodporúča. Najmä úvery, ak by bola potreba niečo väčšie financovať, tak je to lepšie robiť najneskôr do konca augusta. Tiež použitie rezervného fondu, ak nepôjde o havarijnú situáciu, tak by sa o rezervnom fonde malo rozhodnúť tiež do konca augusta. V roku 2024 platila výnimka na použitie rezervného fondu aj na bežné výdavky, ale či bude takáto výnimka platiť aj v budúcom roku, to zatiaľ nevieme. Zatiaľ to nie je schválené.

Zákon č. 583 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy: §14 ods. 3 „Obec môže od 1. septembra robiť len také zmeny rozpočtu, ktorými sa nezvýši schodok rozpočtu (s výnimkou havarijného stavu, živelných udalostí).“

D Záver – zhrnutie

Odporúčam predložený rozpočet so zapracovanými prípadnými pripomienkami poslancov schváliť.

Návrh viacročného rozpočtu a návrh rozpočtu obce na rok 2025 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi – zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu zohľadňuje ustanovenia zákona č. 583/2001 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane s príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatné súvisiace právne normy.

V Brezovičke 2.12.2024

Vladimír Matfiak, hlavný kontrolór